

De Retour économique, nach eng Kéier: Ech mengen, hei ass et net nëmmen SES, haaptsächlech SES, mee et sinn och nach aner Lëtzebuerger Entreprises, déi hei matagebonne sinn. Dat ass mer ganz wichteg.

Mir schwätzen an Europa och vill vu Strategic Auto-nomy. Ech mengen, dat ass e Volet, dee mer och an der Chamberskommissioun diskutéiert hunn. Fir eis war et wichteg, hei europäesch Partner ze prioriséieren. De Satellitt gëtt éischtens vun enger franséischer Firma, Thales, gebaut, zesummen och, wéi gesot, mat Lëtzebuerger Fournisseuren. Zweetens soll de Sa-tellitt mat enger Rakéit vun der europäescher Firma Arianespace an den Orbit lancéiert ginn.

Et ass schon am Detail iwwert de Finanzement ge-schwat ginn. Also, den Invest am Kapital sinn hei 101 Milliounen. D'Satellitkommunikatiounscapaci-téit, déi mir da wäerte kafen als Staat, sinn 200 Mil-liounen. D'budgetär Reserv – ech mengen, dat ass effektiv en long et en large an der Chamberskom-missiouen diskutéiert ginn – wäere 15 Milliounen. An dann déi Suen, déi mer da wëllen iwwert de Staatsbudget transitéiere loosse, déi awer budgetsneutral sinn, déi wäeren dann op 500 Milliounen gesat.

(M. Claude Wiseler reprend la présidence.)

Dëse Projet situéiert sech elo net wierklech am Kon-text vu „Mir missen op 5 % kommen“, wéi hei och ugeklongen ass. Hei si mer mol am Kontext vun: „Mir wëllen a mussen op 2 % kommen.“

An iwwregens wëll ech hei och soen, dass ech och kee Pourcentagefétischist sinn. Wat fir mech wichteg ass, ass, dass mer Capacitéiten hunn. D'Pourcentagen an deem Sënn, jo, sinn am internationale Kontext an an de Gesprécher wichteg. Mee ech mengen, wat fir eis a fir eist Land wichteg ass, dat ass, déi néideg Capaci-téiten ze hunn.

Et sinn e puer Froe gestallt ginn. Ganz kuerz, wat SES ugeet a wéi eng Fonctiounen zu Lëtzebuerg bleiwen: Ech mengen, mech dozou ze äusseren, ass elo net di-rekt a mengen Attributiounen.

Zweetens: De Profitt vun der Firma, also vu GovSat-2, ass mentionéiert ginn. Ech mengen, hei ass et d'Firma an net de Staat, déi hei Profitt mécht. Dat heescht, eisen Invest heiran, dee mentionéiert ginn ass, déi 301 Milliounen, déi ginn natierlech den 3,5 % uge-rechent. Mee all anere Profitt, dat ass da fir d'Firma, net fir de Staat.

Da war nach eng Fro iwwert d'Krisen: „Wiem kënnen Capacitéiten zur Verfügung gestallt ginn, wann eng Kris ass?“, wann ech richteg verstanen hunn. Ech mengen, dat war och eng Fro, déi Der effektiv an der Chamberskommissioun gestallt hutt. Wann elo Krich a Pole wär, kéinte mer eis sämtlech Capacitéite Polen zur Verfügung stellen? Ech mengen, do si mir net déi Eenzeg, déi dat do decidéieren. Dat hänt jo dann do-vunner of: Wéi voll ass de Satellitt zu deem Moment? Sinn do nach Capacitéite fräi? Well do hu mir – oder d'Firma – jo dann och kontraktuell Obligatioune vis-à-vis vun anere Länner.

Ech wëll och soen, dass mer fir mech hei och net méi generell an eng Opréchtung oder an eng blann Opréchtung solle verfalen. Dat ass, mengen ech, net de But vun deem, wat mer hei maachen. De But ass, dass mer eis Capacitéite sécheren, dass mer zu engem kollektiven Effort kënnen bäidroen. An dat ass genau déi Strategie, déi mer wäerte verfollegen.

Iwwregens schaffe mer de Moment och un der Fina-lisatioun vun enger Stratégie de défense industrielle, déi mer dann och zesumme mam Här Delles an noer Zukunft wëlle virstellen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, dat heiten ass, wéi gesot, net nëmmen e Satellittprojet. Dat heiten ass wierklech e ganz strateegeschen Invest an eng wierklech substanzieell wichteg Kontributioun zu eiser kollektiver Sécherheet mat engem signifikante Retour économique fir eist Land.

Ech soen Iech nach eng Kéier Merci fir déi exzellent Zesummenaarbecht a fir d'Ënnerstëtzung vun dësem wichtige Projet. Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Ech soen der Ma-damm Minister villmools Merci. Ech mengen, den Här Weidig wëll Iech nach eng Fro stellen, Madamm Mi-nister. Här Weidig.

M. Tom Weidig (ADR) | Jo, als Éischt wollt ech Merci soen, datt Der déi Froe beäntwert hutt. Dir hutt gesot, datt mer dee mat der Ariane wëllen héichschéissen. Dir wësst jo, d'Ariane huet am Moment relativ vill Pro-blemer an déi hu wierklech net vill Launchcapacitéi-ten. Dat heescht, et ka sinn, datt dat e relativ grouse Retard gëtt. Op där anerer Säit hu mir natierlech SpaceX, déi, ech mengen, 200 Launche pro Joer elo maachen. Ech verstinn natierlech, datt mer Ariane ..., datt mer sollen europäesch Saachen ënnerstëtzen. Mee hei komme mer natierlech e bëssen an e Span-nungsfeld eran. Well hutt Der schonn e garantéierte Launchzäitpunkt mat der Ariane?

(Interruptions)

Oder ass dat ... Jo, ech wollt do just froen, wat do Är Positioun ass.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Madamm Minister.

Mme Yuriko Backes, Ministre de la Défense | Ech mengen, meng Positioun an d'Positioun vun der Re-gierung sinn hei ganz, ganz kloer: Mir hunn eng ganz kloer Präferenz fir en europäesche Launcher. Dat hunn ech och an der Chamberskommissioun gesot.

Aktuell gesäit et esou aus, wéi wann déi stäerksten Trägerrakéit, dat ass d'Ariane 64, Ufank 2029, wéi ech och just mentionéiert hunn, zur Verfügung steet. Bon, ech mengen, ech kann aner Saachen, déi bis da geschéien, natierlech net ausschléissen. Et muss een och e Plan B hunn. Mee de Plan A ass an dësem Fall ganz, ganz kloer.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Mi-nister. Domat wär dann d'Diskussioun zu dësem Pro-jet de loi ofgeschloss.

Mir géingen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8604 kommen. Den Text steet am Document parle-mentaire 8604⁴.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8604 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. An de Vott ass ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: 57 Jo-Stëmme, 2 Nee-Stëm-me, keng Abstentioun. Dëse Projet de loi ass also mat 57 Jo-Stëmme géint 2 Nee-Stëmme bei kenger Abstentioun ugeholl ginn.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies (par M. Laurent Mosar), Ricardo Marques, Georges Mischo, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert (par Mme Nancy Arendt), MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Luc Emering, Patrick Goldschmidt, Gusty Graas, Marc Hansen, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. Gérard Schockmel) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz (par M. Yves Cruchten), Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

MM. Dan Hardy, Fred Keup, Michel Lemaire, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic (par Mme Djuna Bernard), Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont voté non : MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitu-tionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

12. 8410 – Projet de loi portant création d'un Observatoire de la culture

Als nächste Punkt vun eisem Ordre du jour vun haut de Mëtteg kënn de Projet de loi 8410, d'Schafe vum sougenannten Observatoire de la culture. D'Riedezäit ass hei och nom Basismodell festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: d'Madamm Octavie Modert, den Här Georges Engel, d'Madamm Alexandra Schoos, d'Madamm Djuna Bernard, den Här Sven Clement an den Här Marc Baum. An d'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorabelen Här André Bauler.

Rapport de la Commission de la Culture

M. André Bauler (DP), rapporteur | Merci, Här Presi-dent. Mam Gesetzesprojet 8410 gëtt den Observa-toire de la culture geschaf.

Domat setzt d'Regierung eng Recommandatioun ëm, déi am sougenannte KEP, also am Kulturentwécklungs-plang 2018–2028, festgehale gouf. Als Erënnerung: Dësen Entwécklungsplang gesäit strateegesche Re-commandatiounen am Beräich vun der Kulturpolitik vir, déi an engem partizipative Prozess zesumme mat den Acteuren um Terrain ausgeschafft goufen.

D'Mise en place vun engem Observatoire ass déi drëtt vun am Ganzen 62 Recommandatiounen. Den Obser-vatoire de la culture soll als dat éischt Organ gelten, dat sech systematesch an ausschliisslech mat der Analys vum Lëtzebuerger Kultursecteur auserreesetzt, dat eeben, fir an aller Onofhängegkeet d'Bedürfnisser, d'Baustellen an d'Stärkte vum Lëtzebuerger Kultur-secteur, jo, vum Lëtzebuerger Kulturliewen ze identifi-zéieren an ze analyséieren.

D'Missioun vum Observatorium fousse op dräi Pi-lieren:

Éischtens soll eng Datebank opgestallt ginn, fir Don-néeën um a vum Terrain ze sammelen. Zum Beispill soll den Observatoire analyséieren, wéi de Budget sech entwéckelt, deen de Staat dem Secteur iwwer Joren zoukomme léisst, oder identifzéieren, wéi d'Kulturoffer uechtert d'Land verdeelt ass.

An enger zweeter Etapp geet et drëm, dës gesammelt Informatiounen ze behandelen an ze analyséieren, fir duerno eng Bewäertung vun der Kulturpolitik hei am Land kënnen duerchféieren. Déi verschidden Donnéeën hëllef dem Observatoire anzuschätzen,

wéi wierksam déi aktuell Kulturpolitik ass. Op Basis dovunner kann ee sech an engem weidere Schrëtt mat de jeeweilegen Acteuren zesummesetzen, fir d'Bedürfnisser vum Secteur ze diskutéieren.

Den drëtte Piliër konzentréiert sech op d'Transparenz an den Traitement vum den Donnéeën. D'Informatiounen sollen diffuséiert ginn. Mee op Basis vun den Informatiounen sollen och weider Recommandatiounen ausgeschafft ginn an esou solle se hëllefen, d'Lëtzebuerger Kulturpolitik esou effikass a produktiv – ech hunn dat Wuert net schrecklech gär; loosst eis soen: kreativ – wéi méiglech ze guidéieren.

An deem Sënn iwwerrecht den Observatoire der Regierung eemol am Joer e Bericht, an deem d'Aarbecht, d'Analysen an d'Schlussfolgerungen ausgeschafft ginn.

Wat d'Personal vum Observatorium ugeet, gesäit dës Gesetzesprojet vir, datt d'Poste vu follgende Kategorië kënnen besat ginn: Staatsfonctionnairen aus deene jeeweilegen Traitementsgruppen, Stagiairesfonctionnaires, Staatsemployé gradewéi och Staats-salariéen. De Kulturminister designéiert sengersäits ënnert de Staatsbeamten nach e Koordinator, deen d'Ausféierung vun de Missiounen vum Observatoire soll iwwerwaachen.

Nieft dem eigentleche Kärpersonal gëtt den Observatoire vun engem sougenannte Comité d'accompagnement scientifique suivéiert. Dës kann och extern Experte froen, fir him bei sengen Aarbechten auszehëllefen. D'Missiounen, d'Modalitéiten an d'Indemnisiatioun vun deem Begleedungskomitee ginn iwwer e groussherzoglecht Reglement gereegelt.

De Staatsrot huet a sengem éischten Avis vum 10. Dezember 2024 festgestallt, datt dës Projet sech a senger initialer Form staark géif vun anere Gesetzestexten, déi och d'Zil hunn, en Observatoire ze schafen, ënnerscheiden. E Knackpunkt wier fir déi héich Kierperschaft virun allem d'Personal. Ugangs huet de Gesetzesprojet just e Coordinateur an e Begleedungskomitee virgesinn, mee keen eegene Personalkader festgeloucht. Dës hätt als Konsequenz, datt an där Form net vun enger eegestänneger Verwaltung rieds wier, mee éischer vun engem Service innerhalb vum Ministère. Doropshin hat de Staatsrot eng formell Oppositioun ausgeschwat, formuléiert, vu datt esou e Service eleng der Kompetenz vun der Regierung ënnerläit an eeben net eis heibannen, dem Legislatuer, der Chamber.

Weider hieft de Staatsrot ervir – ouni sech formell dergéint auszeschwätzen –, datt d'Indemnisiatioun vun de Memberen aus dem Begleedungskomitee iwwer e Gesetzestext ze reegele wier an net iwwer e groussherzoglecht Reglement, wéi dat hei de Fall ass. Wéi et sech awer erausstellt, handelt et sech net ëm eng Indemnisiatioun a Form vun enger Pai, mee vun enger Indemnitéit pro Reunion, also déi sougenannt „jetons de présence“. Domat gouf et fir de Staatsrot leschten Enns op deem Punkt kee Problem méi an e konnt dës Dispositioun dann och esou unhuelen.

Duerch Amendementer gouf am iwwerschaften Text e Kader fir d'Personal virgesinn. Domat ass den Observatoire eng eegestänneg Verwaltung, Administratioun. Duerch dës Changement konnt de Staatsrot dann och seng initial Oppositioun ophiewen.

Am selwechte Schreiwes weist de Staatsrot och drop hin, datt d'Fonction vum Coordinateur de l'Observatoire de la culture am Traitementsgesetz fir Staatsfonctionnairen esou nach net existéiert. De Gesetzesprojet gouf deementspreechend ugepasst, datt ënnert deene Fonctionnairen, déi am Observatoire schaffen, eng Persoun designéiert gëtt, fir

d'Koordinatioun ze iwwerhuelen. Domat huet keng Karriär am Gesetz vun 2015 musse bäigefügt ginn.

D'Chambre des Salariés huet sech an hirem Avis vum 23. Oktober 2024 derfir ausgeschwat, ënner anerem d'Methoden, wéi d'Donnéen erhuewe ginn, méi genau am Gesetzestext ze prezisieren. Weider weist si drop hin, datt et wichteg wier, am Begleedungskomitee, mee och bei den externen Experten, op Spezialisten zrëckzegräifen, déi sech nieft statisteschem Wëssen och mat dem professionellen Terrain vum Kultursecteur auskennen.

Dann ass et der Chambre des Salariés immens wichteg, d'Resultater, déi den Observatoire sammelt, transparent ze diffuséieren. Dat géif hinnen no d'Vertraue vun de Biergerinnen a Bierger an de Kultursecteur an a seng Politik stäerken.

D'Handelskummer hat och en Avis eraginn, dat war den 11. November 2025. Si begréisst d'Schafung vun engem Observatoire, mécht awer genee wéi d'Salariatskummer dorop opmierksam, datt d'Datenerhiewung sollt prezis am Text festgehalten an net just an dem Commentaire vun den Artikelen ernimmt ginn.

Weider wier et der Handelskummer no nützlich, Experten ze froen, déi Erfahrung mam wirtschaftleche Fonctionnement vum Kultursecteur kënnen virweisen.

Zu gudder Lescht begréisst d'Handelskummer, datt d'Amendements gouvernementaux déi néideg Ännerunge virgesinn, déi eng Onofhängegkeet vum Observatoire kënnen garantéieren.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech kéim dann domat zum Schluss vu mengem mëndleche Bericht. Fir all weider Detailer verweisen ech op de schrëftleche Rapport an op d'Dokumenter aus deem Dossier.

Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Ech soen dem Här Bauler Merci fir säi schrëftlechen a fir säi mëndleche Rapport.

An déi éischt ageschriwwene Riednerin ass déi honorable Madamm Octavie Modert. Madamm Modert.

Discussion générale

Mme Octavie Modert (CSV) | Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, Kultur ass méi wéi Zuelen, mee Kultur ass och Zuelen: Zuelen iwwert d'wirtschaftlech Kraaft vum kreativen Schaffen, iwwert d'Gewicht vun den Aarbechtsplazen am Kultursecteur, iwwert d'Publikum, déi kulturell Praxissen, déi regional Verdeelung vun kulturellen Ugebuert, dem Impakt vun de Kulturpolitikern an esou weider.

Mir hunn zu Lëtzebuerg an de leschte gutt 30 Joer e ganz grouse kulturellen Opschwung erliewe kënnen. Mee d'Zifferen an d'Zuelen dozou lafen deem e bëssen hannendrun, fir der Kultur hire Stellewäert ze weisen – net ze beweisen, mee ze weisen –, e Stellewäert, deen natierlech wäit iwwert déi Zifferen an Zuelen erausgeet.

Et gëtt awer net bei null ugefaange fir den Observatoire de la culture. Schonn an den 2000er-Joren hu Leit am fir de Kulturministère u Statistiken an Datenerhiewung aus dem Secteur geschafft. A mat deem Gesetzesprojet gëtt aus dem haitege Statistiks-service vum Ministère mat dräi Leit den Observatoire vun der Kultur, deen am Haus bleift, awer déi néideg Onofhängegkeet huet, wat mir richtig fannen. Et brauch och kee grousse opgeblosene Organ ze sinn. Et ass dofir eng gutt Léisung, e wëssenschaftleche Begleedungskomitee an extern Experte mat an d'Boot ze huelen.

Mir sollen zu der viller Kreativitéit an de ville Projeteen am Land och zouverléisseg Daten hunn, well de

systemateschen Iwwerbléck vum Kultursecteur soll déi richteg Entscheedungen an der Politik ënnerstëtzen.

D'Kultur steet jo och an eiser neier Verfassung. Den Artikel 42 gesäit, sou wéi ech dat deemools an den Aarbechte vun der Institutiouskommissioun virgeschloen hat, den Zougang zur Kultur an d'Recht op kulturell Entfaltung vir. Ëmsou méi wichteg si wëssenschaftlech Statistiken, fir dës Rechter ze ënnerstëtzen.

Mir begrëissen ausdrécklech, datt den Austausch mat den Acteuren um Terrain fest integréiert ass am neien Observatoire. Mir fannen och, datt d'Aarbechtskonditiounen vun de Kulturschaffenden a -schaffenden an den Intermittertë sollen analyséiert ginn. Och d'Entwécklung vum Publikum a vu senger Besoine si pertinent Gréissten. Et geet ëm all Beräicher vun der Konscht an der Kultur an ëm de Publikum, dee Kultur lieft an erlieft.

De Secteur entwéckelt sech séier. D'Offer gëtt ëmmer méi breet a villfältig. Et ass wichteg, aktuell, zouverléisseg an transparent Daten ze hunn an zur Verfügung ze stellen. Well Kultur huet eng gesellschaftlech Relevanz a si ass och ekonomesch relevant.

D'CSV gëtt d'Averständnis zu deemem Projet. An ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Ech soen der Madamm Modert Merci. Deen nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Georges Engel.

M. Georges Engel (LSAP) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, mat der Kreatioun vum Observatoire de la culture hake mer nach eng Moosnam vum Kulturentwécklungsplang of, dee schonn déi lescht Regierung beschloss huet. An dobäi wëll ech ënnersträichen, datt esou Daten, wéi d'Octavie Modert elo gesot huet, och scho gesammelt goufen am Ministère, am Service des études et statistiques et de la documentation. De facto existéiert do den Observatoire also elo schonn. Dem Ministère no ass awer d'Plus-value vun engem Observatoire eng méi zolidd legal Basis an d'Garantie vun der Qualitéit vun de Recherchen duerch e Comité scientifique, deen eng relevant Expertise mat sech bréngt.

Bon, ob mer elo eppes Neies hunn oder net, ass schlussendlech jo och zweetrageng. Wichteg ass, dass dës Observatoire eng Onofhängegkeet genéisst, och wann en ënnert dem Daach vum Kulturministère bleift, a mir dann Zuele kréien iwwert d'Kultur hei am Land. An no Analysen erlaben déi Zuelen dann och hoffentlech, Mësstänn ze verbesseren a gutt Praktike weiderzeféieren an och ze entwéckelen. D'Daten, d'Äntwerten, déi mir kréien, hänke vun de Froen of, déi mer stellen. Et ass gutt ze wëssen, wéi verschidden Acteuren hir Budgete benotzen, wéi vill Besucherinnen a Besucher wou sinn, jo, wéi de Secteur sech weider entwéckele wäert.

Mee den Observatoire soll och Froen stellen, wou d'Erkenntnisser méi kritesch kéinte sinn, wéi zum Beispill bei den Aarbechtskonditiounen. D'CSL huet dat an hirem Avis ervirgehewen, datt dat och eng Missioun vum Observatoire kéint sinn. Ech fannen dat och richtig. En Observatoire, deen nëmmen an engem Eck sicht an deen aneren ignoréiert, dee bréngt de Kultursecteur och net richtig virun, dat geneesou wéi Rapporten a Recommandatiounen, deenen dann net Rechnung gedroe gëtt. Dat, wat aus dem Observatoire kéint, wäert also hoffentlech och vum Ministère berücksichtig ginn an net an engem Tirang verschwannen, wann et net passt. Ech ginn awer net dovun aus, dass dat d'Volontéit vum Minister ass.

Ech sinn op alle Fall gespaant op d'Aarbecht vum Observatoire a ginn heimat den Accord vu menger Fraktion.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Engel. Dann huet d'Madamm Alexandra Schoos d'Wuert.

Mme Alexandra Schoos (ADR) | Här President, léif Kollegeinnen a Kollegeen, dëst Gesetz kléngt op den éischte Bléck administrativ. A Wierklechkeet geet et em d'Qualitéit vun eiser Kulturpolitik. Treffe mir Entscheidungen op Basis vun zolitten Donnéeën, also evidence-based, wéi mer dat esou schéin nennen, oder op Basis vu Meinungen? A virun allem, wie liwwert dës Donnéeën? Mat wéi enger Onofhängegkeet? A mat wéi enger Grenzen?

En Observatoire kann Transparenz schafen oder kann dozou déngen, déi bestoend Politik bequiem ze bestätegen.

D'ADR seet ganz kloer: Transparenz, Kontroll a kloer Grenze sinn den A an O.

D'ADR stëmmt fir dëse Gesetzesprojet, well eng zouverlässig Dategrondlag am Prinzip hëllefriich ka sinn, besonnesch an engem Beräich, wou dacks éischer mat Andréck wéi mat Fakte geschafft gëtt. Mee d'Zoustëmmung vun der ADR ass kee Blankoscheck. Mir stinn dem Gesetzesprojet kritesch géigeniwwer, well en a wichtige Punkte politesch sensibel ass: d'Onofhängegkeet vun der Kultur, d'Ausmooss un Donnéeën, d'Governance an de konkreten Notzen, deen dobäi erauskomme muss beziéungswies effektiv erauskënn. Mir brauche Fakten, jo, mee ouni politesche Filter.

D'Gesetz gesäit eng funktionell Onofhängegkeet vun Observatoire vir, wat d'Methoden an d'Konklusionen ugeet. Dat ass richteg a wichtig. Trotzdeem bleift déi politesch Fro: Wéi glafwierdeg ass dës Onofhängegkeet an der Praxis, wann d'Struktur ënner ministerieller Autoritéit steet an de Coordinateur vum Minister designéiert gëtt?

Genee do wäerte mir d'Ëmsetzen an d'Auswäerte vum Gesetz ganz genee am A behalen. Onofhängegkeet ass keen Dekoratiounssaz. Si muss sech an de Prozeduren, an der Transparenz an an de Responsabilitéite weisen. D'Zort Donnéeën, déi erhuewe ginn, muss prezisiéiert ginn. Och den Avis vun der Chambre de Commerce, deen am Prinzip positiv gehalen ass, kritiséiert, datt am Gesetz net wierklech konkret steet, wéi eng Zort Donnéeë gesammelt solle ginn. Wann dat ze vag bleift, riskéiere mir, zwee Problemer ze schafen: onnützen administrativen Opwand a Mësstraue bei de Kulturacturen.

Fir d'ADR ass och weiderhin den Dateschutz wichtig. D'Donnéeë sollen nëmme gesammelt ginn, wann dat kloer begrënnt, zweckgebonden a verhältnisméisseg ass. Wa mir scho moossen, da muss mir och d'Liewensrealitéit vun de Kulturacturen berécksiichtegen. A mat där Meinung si mer jo net eleng, wéi mer grad héieren hunn.

D'Chambre des Salariés fuerdert ausdrécklech, datt och d'Aarbeitskonditione vun de concernéierte Leit Deel vun den Etüde solle sinn. Dat ënnerstëtze mir. D'Kulturpolitik där net nëmmen Zuelen iwwer Institutionen an dat, wat kulturell ugebuede gëtt, erhiewen, si muss och d'Situation vun deenen am Bléck hunn, déi d'Kultur iwwerhaapt erméiglechen, vum Akommes iwwer Aarbeitskonditione bis hin zur Stabilitéit vun der Beschäftegung.

Budgetsneutral heescht, d'Resultater mussen transparent a kontrolléierbar sinn. D'Regierung schwätzt vu Budgetsneutralitéit duerch intern Ëmorganisatioun. Doduerch erwaart sech d'ADR ëmsou méi eng

kloer Plus-value: verständlech Publikatiounen, novollzëibar Indicateuren an e Joresrapport, deen net am Regal verschwënt, mee politesch Konsequenze méiglech mécht.

Als ADR fuerdere mir och, dass net nëmme de materielle Volet vun der Kultur berücksichtegt gëtt, also dat, wat Dag fir Dag produzéiert gëtt, mee och den immaterielle Volet: Wäerter, Traditionen, d'Sprooch, geeschteg Leeschtungen, Denk- a Liewensweise vun eiser Gesellschaft.

Dësen Observatoire – wéi iwwerengs all d'Observatoiren, déi mer hei am Land hunn – soll en technesch Instrument sinn, fir zolidd Donnéeën ze erhiewen, op dat sech d'Politiker bei hiren Decisiounen stäipe kënnen. Wann Donnéeën, Indicateuren an Evaluierungen eng politesch Wirkung erzile sollen, da brauche mir kloer Spillreegelen, fir datt aus Analysen am Endeffekt keng politesch Steigerung hanner zouenen Dieren entsteet.

D'ADR dréit dëse Gesetzesprojet mat, well mir méi Transparenz an eng besser Grondlag fir politesch Entscheidungen am kulturelle Secteur wëllen. Mee mir knäppen dorunner och kloer eis Erwaardungen:

Éischters: D'Onofhängegkeet vun Observatoire muss an der Praxis iwwerprüfbar sinn duerch Transparenz bei de Methoden an duerch éffentlech Publikatiounen.

Zweetens: D'Sammele vun Donnéeë brauch kloer Grenzen, Transparenz, Onofhängegkeet a Präzisioun. Wat mir net brauchen, ass en onkontrolléierten a regierungsgesteierte Sammelsurium un Donnéeën.

Drëttens: Den Notze muss moosbar sinn, e Joresrapport, dee Konsequenze méiglech mécht an net nëmme Pabeier produzéiert.

Wann dës Konditione seriö geholl ginn, kann dësen Observatoire e Plus sinn. Wann net, da gëtt et nach eng Kéier e Beispill dofir, wéi gutt gemengte Projekte sech a Bürokratie a politescher Onkloerheet verléieren.

Ech soen Iech Merci.

Une voix | Ganz gutt!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Schoos. Déi nächst ageschriwwen Riednerin ass d'Madamm Djuna Bernard. Madamm Bernard.

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | De Kulturentwécklungsplang, dee seet eis, wou mer hiwëllen. Den Observatoire, deen hëllef eis ze gesinn, ob a wéi mer do ukommen. A béides gesinn ech hei ganz kloer als Gemeinsamkeet, als zwee Instrumenter, wou dat eent an dat anert aneneegräifen, net nëmme well den Observatoire entstanen ass aus dem Kulturentwécklungsplang a sech an der Recommendation Nummer 3 erëmfënnt, mee eeben och well mer e Steuerungsinstrument an e Moosinstrument hunn, fir ze kucken, ob eis politesch Ziler an der Kulturpolitik Friichten droen an ob effektiv déi Mesüeren, déi mer eis an engem Kulturentwécklungsplang virgeholl hunn, och do gräifen, wou mer eis et gewünscht hunn.

Den Observatoire ass fir mech ganz sécher kee bürokratescht Instrument, mee e politesch. Et geet drëms, dass eis Kulturpolitik mat Wësse gesteuert gëtt an net aus dem Bauch eraus gemaach gëtt. Eng modern Kulturpolitik dierf sech eiser Meinung no nämlech net nëmme op e Gefill oder eng Intuition verlossen, mee si brauch zolidd Donnéeën an eng kloer Analys vun de Realitéiten um Terrain. An ech mengen, dass de Meritt vun dësem Observatoire genau deen ass. E ka sech d'Outile ginn, fir Zuelen ze sammelen, fir mat den Acturen um Terrain ze schwätzen. An dat heescht, et ass net nëmme e

quantitative Prozess, et sinn net nëmme quantitativ Donnéeën, déi en hei kann zesummesichen, mee eeben och qualitativer. An ech mengen, dass do wierklech eng grouss Plus-value an dësem Outil wäert sinn.

De Kultursecteur zu Lëtzebuerg gëtt ëmmer méi divers. Et kommen ëmmer méi Acturen derbäi. An och duerch d'Digitaliséierung an d'AI – a mir hunn nach rezent an der Kulturkommissioun doriwwer geschwat – kommen nei Aspekter an d'Kulturpolitik eran. An dowéinst ass et néideg, eeben déi quantitativ a qualitativ Donnéeën, dat Ganzt, ze observéieren, och an e Kontext ze setzen, an dass eeben doranner net nëmme verschidden Zäitschinn gekuckt ginn, Trends gekuckt ginn, mee awer och d'geografesch Heterogenitéit vun eise Land en compte geholl an erfaasst gëtt an eeben och Tendenze gekuckt ginn.

An dat Ganzt léisst sech eeben net nëmme a Besucherzuelen oder Budgetszuele moossen, mee eeben och un aneren Theemen, wéi zum Beispill der Accessibilitéit, dem Public an awer och den Aarbeitskonditionen, esou wéi dat scho vun enger Rei Virriednerinnen a Virriedner ugeschwat gouf.

Well – an ech mengen, do si mir eis alleguerten eens, mee et muss een et awer ëmmer erëm eng Kéier ervirhiewen – de Meerwäert, d'Plus-value vun der Kultur, geet ganz sécher iwwert dat Monetäert eraus. Kultur ass e gesellschaftleche Kitt an dréit ganz sécher zum sozialen Zesammenhalt bäi, zur Demokratie, zum kriteschen Denken, zur Identitéit an der kultureller Villfalt vun eise Land.

An d'Verfassungsrecht, dat viru Kuerzem reforméiert gouf, weist och genau dorobber hin. An et ass, mengen ech, ganz wichtig, dass d'Recht op Zougang zur Kultur an d'Recht op kulturell Entfaltung hei och hir wichtig Plaz fonnt hunn. Well de richtige Wäert vun der Kultur, dee steet eebe grad net nëmme an den Zuelen, net nëmme an den Dekonten, net nëmme an de Budgeten, mee eeben an deem, wat se fir eis Gesellschaft bedeit a wéi d'Kultur derzou bäidréit, dass eis Gesellschaft och zesammenhält a weider no vir réckelt.

An deem Sënn ech ganz frou iwwert dësen neien Observatoire. Mir ginn och eis Zoustëmmung, insistéieren awer nach eng Kéier drop – an ech mengen, et gouf och net fir näischt vun enger Rei Virriedner gesot –, dass d'Onofhängegkeet an d'Kredibilitéit vun dësem Instrument primordial sinn. Och dorobber wäerte mir kucken, dass eng eegen administrativ Struktur funktionéiert, dass d'Onofhängegkeet garantéiert ass. De wëssenschaftleche Komitee an d'wëssenschaftlech Begleitung sinn do, mengen ech, och ganz, ganz wichtig, well nëmme esou kënnen mer Vertrauen an esou en Outil hunn. An d'Vertrauen ass awer hei wichtig, fir dësem Utensil och kënnen déi Valeur ze ginn, déi et verdéngt.

Mir géingen eis wënschen, dass dee Bericht, deen all Joer gemaach gëtt, net nëmme e Bericht ass, deen un d'Regierung geet, mee och e Bericht ass, deen hei an der Chamber reegelméisseg seng verdéngte Plaz wäert kréien. An ech mengen, ob dat an der Kulturkommissioun ass oder hei an der Pleniéer, mir wäerte sécher Geleeënheeten hunn, fir iwwert déi eenzel Analysen ze schwätzen.

Ech soen Iech Merci.

Une voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Bernard. Den Här Sven Clement huet elo d'Wuert.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Léif Kollegeinnen a Kollegeen, datt eng Gesellschaft ouni Kultur eng ganz traureg Gesellschaft ass,

dat muss ee kengem erklären. An et ass genausou wichtig, datt mer och wëssen, wéi sech d'Kultur entwéckelt. Well au contraire zu deem, wat e puer éiweggéschtreger ëmmer erëm wëllen erklären, ass d'Kultur näischt, wat an der Zäit stoe bleift, mee et ass eppes, wat sech ëmmer erëm entwéckelt, wat ëmmer erëm nei gétt, wou ëmmer nei Impulser kommen, wou op de Schëllere vun deenen, déi virdu koumen, weider opgebaut gétt.

An dat ass eppes, woumat sech d'Politick, an dat net nëmme am Kultursecteur, heiansdo schwiereg deet, fir ze verstoen, wéi sech e Secteur, deen awer esou dynamesch wéi d'Kultur ass, entwéckelt.

An dofir ass et ëmsou méi begréissenswäert, datt mer elo dësen Observatoire de la culture kréien, deen eebe grad als Missioun huet – an dat hunn d'Virriednerinnen an d'Virriedner jo scho laang a breet duergeleucht –, eis eebe grad den Input ze ginn, a wéi eng Richtung sech déi Trends entwéckelen, wéi sech eis Kulturlandschaft entwéckelt, wéi sech och eis Kulturschaffend entwéckelen an ob mer iergendwou musse respektiv kënnen iwwerhaapt als Politick matsteieren, ënnerstëtzen, respektiv, wann et dann eng Kéier géif em eng bësse méi problematesch Situatioun goen, och géigesteieren, well ech mengen, och dat där e net vergiessen.

Wat fir eis Piraten ganz wichtig ass, ass, datt d'Kultur onofhängeg vun der Politick ass. An ech mengen, datt dat heiten dee beschten Zwëscheewe ass, deen ee ka fannen zwëschen engem Observatoire, deen dann der Regierung rattachéiert ass an awer och net Afloss soll huelen, mee tatsächlech just observéiere soll. Well et géif eis awer immens um Mo leien, wa mer elo hei géifen an eng Situatioun kommen, wou op eemol d'Kultur sollt gesteiert ginn. Also mir hu bewosst e Kulturentwécklungsplang a kee Kultursteuerungsplang, deementspreechend ass dat heiten ze begréissen als eng Pist, fir ze observéieren an dann ze rapportéieren.

Ech schlësse mech menger Virriednerin absolutt un, datt mer den Debat net nëmme op Regierungsniveau sollte féieren, wat d'Resultater vun deem Plang sinn, mee dësen natierlech och an der Chamber sollte féieren, och a grad well dat eng gewëssen Transparenz vun deene Resultater, déi dann dësen Observatoire géif fannen, garantéiere kann.

Dat gesot, ass dat heiten definitiv e wichtige Schrëtt, fir den Entwécklungen an der Kulturlandschaft Rechnung ze droen, an ech hoffen, datt mer dann an Zukunft interessant Debate kréien iwwert d'Resultater, déi den Observatoire eis an deenen nächste Jore wäert presentéieren.

Domadder ginn ech den Accord vun de Piraten. Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Clement. Den Här Marc Baum huet elo d'Wuert. Här Baum.

M. Marc Baum (déi Lénk) | Merci, Här President. Et schéngt jo hei elo awer wierklech eng ganz grouss Unanimitéit ze ginn, wat dese Projet ugeet. Souguer d'Kollege vun de Piraten oder vun der ADR hunn net tëscheschoss. En trifft wierklech op eng ganz grouss Zoustëmmung. Wat awer domadder ze dinn huet, datt à la base vun deem Ganzen e Constat steet, dee mer viru fënnf, zéng Joer scho gemaach hunn, nämlech datt mer am Fong iwwer ze wéineg Informatiounen – dat ass vläicht dat éischt, oder e bessert Wuert wéi Zuelen – verfügen, wat d'Kultur zu Lëtzebuerg ugeet, wat kulturell Praktiken ugeet, awer och wat nach Barriären, Obstakele sinn, firwat vläicht just bestëmmte Gruppe vu Leit bestëmmte Forme vu Kultur praktizéieren oder awer och konsuméieren.

A mat där Feststellung ass awer och an deene leschte Joren eppes geschitt. Effektiv, dëst ass net den Ufängspunkt, mee et ass eng Etapp, wou virdrun effektiv och schonn e Service am Ministère war, deen och schonn Etüden an Optrag ginn huet. Ech mengen, 2024 ass eng erauskomm iwwert d'kulturell Praktike vu Jugendlechen, wou ganz interessant Informatiounen dra sinn, wou och interessant Zuelen dra sinn, déi Opschlëss ginn. An all dës Informatiounen dénge jo am Idealfall dozou, datt mir als Chamber, als Legislatuer, oder awer och d'Regierung an der Exekutioun vu Gesetzer besser orientéiert kënnen ginn, méi zil-sécher kënnen Decisiounen huelen.

An duerfir, mengen ech, ass dat hei e ganz wichteg Instrument. Et ass d'Weiderféierung vun engem Bewosstsinn, dat zu Lëtzebuerg virun zéng Joer entstanden ass an dat an der Logik vum Kulturentwécklungsplang selwer dran ass.

An ech schwätzen elo da vläicht och aus der Erfahrung vun engem, deen aus enger Gemeng kennt, déi sech och esou eng Zort Kulturentwécklungsplang ginn huet, déi och Etüden an Optrag ginn huet, wat d'kulturell Praktike vun den Escherinnen an Escher ugeet, vu Leit, déi zu Esch schaffen, awer vun ausserhalb kommen, respektiv vun deenen, déi just well e Concert oder eng Veranstaltung ass, op Esch kommen. An déi Informatiounen, déi si wierklech immens utile; immens utile och, fir kënnen herno Decisiounen ze huelen, fir ze gesinn: Wou gétt et Lacunnen? Wou musse mer nach besser opfëllen? Wou si Barriären, déi et ze iwwerwanne géllt? An duerfir trifft dat hei natierlech och op eis komplett Zoustëmmung.

Dir verstitt, datt et natierlech och an eisem Interêt – a besonnesch a mengem – ass, datt deen Observatoire net nëmme d'Publikum kuckt, net nëmme strukturell Froe oder generell Froe kuckt, mee awer och Etüde mécht, wat Aarbechtskonditiounen ugeet, wat Renumeratiounen ugeet, souwuel vun deene Leit, déi fest als Salarieen an Infrastrukture schaffen, wéi awer och vun deenen, déi als Independanten, soit als Artisten oder als Intermittents de spectacle, déi Kulturschafend am Fong sinn.

Ech mengen och – dat huet d'Madamm Bernard och gesot –, datt et gutt ass, datt mer dee Rapport och hei an der Chamber diskutéieren, zumindest an der Chamberskommissioun. An ech wëll an deem Kontext drun erënneren, datt mer 2018, wann ech mech net schlecht erënneren, eng Resolutioun gestëmmt haten, datt mer all zwee Joer, wann ech mech richtig erënneren, e Rapport maachen, wou mer an der Ëmsetzung vum Kulturentwécklungsplang dru sinn.

2021 hate mer eng Kéier esou eng Debatt, elo ass de Moment, mengen ech – deen aneren ass amgang auszelafen, en neie soll lancéiert ginn –, wou een nach eng Kéier kéint an deenen nächste Méint och e Bilan hei an der Chamber zéien, wat déi generell Ëmsetzung vum Kulturentwécklungsplang ugeet.

Dann dat Lescht, dat ass e puermol ugeklongen: Ech mengen, ech hu wéineg Bedenken, datt dat hei en onkontrolléiert regierungsgesteiert Instrument wäert ginn. Woubäi eleng scho bei „onkontrolléiert“ a „regierungsgesteiert“ zumindest e bëssen e Widersproch an de Wieder ass. Déi Fro stellt sech – an déi geet wäit iwwert den Observatoire de la culture eraus – warscheinlech bei alle Forme vun Observatoiren, ob et dee vun der Santé ass, dee vun der Educatioun: Wann ee se net um Niveau vun der Regierung usidelt, dann hu mer eigentlech just nach de Choix, se um Niveau vun der Chamber unzesidelen. An do weess ech awer ganz éierlech net, ob mer déi Fäegkeeten hunn, all déi Observatoire wierklech ënnert déi reng Befugnis vun der Chamber ze setzen.

Soudatt ech mengen, datt et och eise Rôle ass, an eiser Kontrollfunktioon, wierklech d'Onofhängegkeet vun deenen Etüden a vun deene Leit, déi an deenen Administratiounen, an deenen eegestännege Verwaltungen, schaffen ..., datt mir eise Rôle hunn ze garantéieren, datt déi och esou schaffe kënnen – wourunner ech awer an dësem heite Fall net zweifelen.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Baum. Här Bauler, Dir wollt nach d'Wuert huelen.

M. André Bauler (DP), rapporteur | Entschëllegt, Här President, ech war virdrunner esou verdéift a mäi mëndleche Rapport, datt ech vergiess hat, den Accord vu menger Fraktioun ze ginn. Heimat wier dat da geschitt.

(Interruptions)

M. Claude Wiseler, Président | Gutt, mir waren dovunner ausgaangen, datt deem esou wär, mee et ass ëmmer gutt, wann een d'Saache prezisiéiert.

Dann hätt elo de Minister d'Wuert. Här Minister.

Prise de position du Gouvernement

M. Eric Thill, Ministre de la Culture | Merci, Här President, Dir Dammen an Hären Deputéiert, ech si ganz frou, dass mer haut den Owend kënnen den Observatoire de la culture stëmmen. An esou, wéi ech eraushéieren hunn, misste mer jo dann eng breet Zoustëmmung fannen, wat ech och ganz appreciéieren. Well jo – an et ass scho méi wéi eng Kéier och vun de Virriedner ugeschwat ginn –, et ass e Projet, dee scho méi laang ënnerwee ass a wou mer jo och net bei null ufänken.

(Brouhaha)

Ech sinn och frou, dass ech héieren hunn, dass d'Kultur e grouse Stellewäert an eiser Gesellschaft huet an dass se och e fundamentale Pilier duerstelt. An dat ass – an dat ass och ugeschwat ginn – mat eiser neier Verfassung jo och nach eng Kéier verstärkt ginn, mam Artikel 42, wou d'Recht op den Zougang zur Kultur an zu der kënschtlerscher Entfaltung jo och festgehalte ginn ass.

M. Claude Wiseler, Président | Ech wär frou, wann Der e wéineg méi calme kéint sinn, well et ass schwéier nozelauschteren!

M. Eric Thill, Ministre de la Culture | Merci, Här President.

Dat alles ass positiv. Mee effektiv – et ass ugeschwat ginn –, fir alles dat ze realiséieren, brauche mer zolidd, konsequent, objektiv Analysen an och eng laangfristeg Perspektiv mat zolitten Donnéeën, fir eeben eise Kultursecteur a senger ganzer Diversitéit och kënnen beschtméiglech ze ënnerstëtzen. A genau dat wëlle mer elo iwwert déi nächst Jore mam Observatoire de la culture och maachen.

Et gétt eng Mesür – och dat ass ugeschwat ginn, ech mengen, et war de Rapporteur –, dat ass d'Mesür d'Nummer 3 aus dem KEP 1.0, wou mer awer elo schonn en Outil schafen, deen eis och beim Ausschaffe vum KEP 2.0 wäert kënnen ënnerstëtzen. An dofir si mer ganz frou, dass mer haut e klaren, en nohaltegen a virun allem och en institutionelle Kader schafe fir dësen Observatoire.

An de leschte Joren, Här President, Dir Dammen an Hären Deputéiert, hu mer festgestallt, datt d'Kulturpolitik och ëmmer méi komplex ginn ass, sief dat duerch nei Beruffer, nei Konsumforme vu Kultur, digital Transformatiounen, awer ganz kloer och nei Erwaardunge vun eisem Public hei zu Lëtzebuerg. All dat erfuerdert eng besser Kenntnis vum Terrain.

Dat geet net eleng duerch „mengen ze wëssen“, mat Intuitioun oder punktuellen Studien, mee mat strukturéierten Donnéeën, laangfristegen Analysen an eeben an enger kohärenter Observatioun, engem kohärenten Observatoire.

Mat dësem Projet de loi wëlle mer dofir eng strukturell, permanent a virun allem och – an dat ass jo och méi wéi eng Kéier ugeschwat ginn – onofhängeg Analys vum der kultureller Realitéit hei zu Lëtzebuerg schaffen. An dofir gétt eng nei administrativ Entitéit mat dësem Gesetz geschaaft.

Dës nei Verwaltung steet, jo, ënnert der Tutelle vum Kulturministère, schafft awer, esou wéi d'Gesetz et ausdrécklech virgesäit – an dofir soen ech dat hei nach eng Kéier ausdrécklech –, en toute indépendance a Bezuch op hir Analysen, hir Constaten an natierlech och op hir Propositionen, déi se dann dem Kulturministère ka maachen.

Duerch dëse gesetzleche Kader kann an deem Sënn an Zukunft kee Minister dës Entitéit einfach esou ofschaffen. Och dat war e Punkt, dee méi wéi eng Kéier an der Kommissioun undiskutéiert ginn ass, fir esou eeben och eng zolidd constitutionnel Léisung ze fannen.

Den Observatoire kritt gesetzlech verankert Missiounen – déi si festgehalten – en eegent Personal an och eng strukturéiert Gouvernance. Hien ass duerno net méi just e Service vum Ministère, mee eng eegestänneg Verwaltung, déi fachlech onofhängeg schafft an hire Rôle am Dëngscht vum der öffentlecher Kulturpolitik eeben deemno och kann ausüben. An dat kann, dat ass och ugeschwat ginn, ganz am Sënn vun der Chamberskommissioun sinn, wou dann eeben d'Chamberskommissioun, d'Chamber hei op dëser Plaz och kann zu all Moment informéiert ginn an och iwwert d'Resultater vun deene verschiddenen Etüden hei Informatiounen ka kréien.

Dës Analysen, vun deene mer schwätzen, sollen et dann och erlaben, wéi gesot, Entwécklungen ze erkennen, op Mängel an och Diskrepanzen am Secteur hinweisen a beschtefalls dann och Recommendationen auszeschaffen, déi dann an Zukunft als fundéiert Grondlag fir politesch Decisionen kënnen dëngen.

Ech wëll awer betounen, dass dësen Observatoire kee politescht Instrument, mee e Wëssens- a virun allem och e Kompetenzzentrum ass. Seng Roll ass et net, Politik ze maachen, mee ganz kloer eis Politik ze informéieren.

Gläichzäitig – an dat wëll ech awer och nach eng Kéier ervirsträichen – ass weiderhin den Austausch mam Terrain ganz, ganz wichteg, zentral. Den Observatoire wäert reegelméisseg mam kulturelle Secteur am Dialog stoen, fir verschidde Beräicher ze identifizéieren, wou Donnéeën feelen oder eeben och an Zukunft gebraucht ginn. Dëst ass eng wichteg Viraussetzung, fir eng Kulturpolitik ze maachen, déi no um Mënsch ass an no um der Realitéit hei um Terrain vun eiser Kulturpolitik.

An ech wëll an dësem Kontext och ënnersträichen, datt den Observatoire eebe keng nei Struktur ass, dass et näischt Neies ass. Et ass e Service, dee mer elo eebe mat engem gesetzleche Kader verstärken, deen zënter 2022 am Kulturministère ugesidelt ass.

Erlaabt mer, kuerz drop anzegoen, wat den Observatoire aktuell alles mécht, wourun e schafft, wat och interessant ka si fir d'Kollegen aus der Kulturkommissioun.

Mir sinn amgaangen, un enger grousser Etüd ze schaffen iwwert, jo, den ekonomeschen – an och dat ass ugeschwat ginn – an de soziale Bäitrag vun der

Kultur zu der nationaler Economie, wéi dat och als Punkt am Koalitionsaccord festgehale ginn ass. Parallel ginn och Donnéeën gesammelt fir d'Erstelle vun enger interaktiver kultureller Kaart, déi kulturell Infrastrukturen am Land méi siichtbar mécht, territorial Differenzen ophëlt an eeben och esou dem Public, de Biergerinnen a Bierger, e méi einfachen Zougang zu der Kulturoffer och uechtert d'ganzt Land kann erméiglechen.

Doriwwer eraus – an dat hunn ech ugeschwat – wäert dann och den Observatoire Analysen a Recommendationen ausschaffen, wichteg a wëssenschaftlech fundéiert Basisdokumenter, Informatiounen, déi dann och bei de KEP 2.0 passen, deen dann eeben ab 2028 soll ufänken.

An do kommen ech zu dem Här Baum senger Remark, wou en driwwer rieds hat, dass mer zu dem KEP 1.0 e Suivi solle maachen. Dat ass och an der Maach. Ech kann Iech soen, dass mer no Ouschtere mat deem Suivi an d'Kulturkommissioun wäerte kommen, éischtens, wou mer dann nach virun der Summervakanz Iech eis Iddie wäerte presentéieren a Propose maachen, wéi mer eis de KEP 2.0 wëlle virstellen, dee mer dann zesumme mam Secteur an natierlech och mat der Chamberskommissioun, der Kulturkommissioun, wëllen zesummen ausschaffen.

Nach ee Punkt, deen ech mer notéiert hat, dat war d'Madamm Schoos, wou Der gesot hutt, dass Der Iech géif wënschen, dass den Observatoire och Donnéeën géif erhiewen, wat d'Traditiounen, d'Beräicher, d'Sprooch ueget. Och do si verschidden Iddien an der Maach, wou mer och de Patrimoine immatériel iwwert déi nächst Jore weider wëlle stäerken, soudass ech Iech och do kann an noer Zukunft méi dozou soen. Voilà.

Dat gesot, freeën ech mech op eng grouss Zoustëmmung zu dësem Observatoire, deen der Kulturpolitik wäert zeguttkommen a wou ech mech drop freeën.

Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Minister. Domat wär d'Diskussioun zu dësem Projet de loi dann ofgeschlossen.

A mir géingen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8410 kommen. Den Text steet am Document parlementaire 8410⁶.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8410 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt elo un. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. An de Vott ass ofgeschlossen.

D'Resultat vum Vott ass: 60 Jo-Stëmmen, keng Nee-Stëmm, keng Abstentioun. Dëse Projet de loi ass also mat 60 Jo-Stëmmen à l'unanimité ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Aehm, Nancy Arendt, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies (par M. Laurent Zeimet), Ricardo Marques, Georges Mischo, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Charles Weiler (par Mme Octavie Modert), Mme Stéphanie Weydert (par Mme Nathalie Morgenthaler), MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering (par M. Gusty Graas), Patrick Goldschmidt, Gusty Graas, Marc Hansen, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. Gérard Schockmel) et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz (par M. Georges Engel), Francine Closener, M. Yves Cruchten,

Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

MM. Dan Hardy, Fred Keup, Michel Lemaire, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic (par Mme Djuna Bernard), Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

13. 8511 – Projet de loi modifiant la loi modifiée du 31 juillet 1962 ayant pour objet le renforcement de l'alimentation en eau potable du Grand-Duché de Luxembourg à partir du réservoir d'Esch-sur-Sûre

Da komme mer zum leschte Punkt vun eisem Ordre du jour vun de Mëtten. Dat ass de Projet de loi 8511 iwwert d'Verstärkung vun der Drénkwaasserversuergung vum Reservoir zu Esch-Sauer. D'Riedezäit ass hei och nom Basismodell festgeluecht. Ageschriwwen hu sech schonn: den Här Jeff Boonen, den Här Gusty Graas, d'Madamm Claire Delcourt, den Här Michel Lemaire, d'Madamm Joëlle Welfring an den Här David Wagner. An d'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den Här Jeff Boonen.

Rapport de la Commission de l'Environnement, du Climat et de la Biodiversité

M. Jeff Boonen (CSV), rapporteur | Merci, Här President. Mir kommen dann elo zu eisem leschte Projet. Dat ass de Projet 8511, deen d'Gesetz vum 31. Juli 1962 ofännert. Dëse reegelt de Kader ronderëm de Syndikat SEBES an d'Verstärkung vun eiser Drénkwaasserversuergung aus dem Reservoir vun Esch-Sauer. De Projet de loi ass den 13. Mäerz 2025 vum Minister fir Ëmwelt, Klima a Biodiversitéit bei der Chamber deposéiert ginn.

Follgend Avise sinn am Laf vum Joer 2025 erakomm: Ee vum Syvicol den 31. Mäerz, ee vun der Chambre de Commerce de 6. Mee an den éischten Avis vum Conseil d'État den 3. Juni 2025. No de Remarken an och wéinst enger formeller Opposition vum Conseil d'État ass de 27. Juli en Amendement gouvernemental deposéiert ginn. Duerno kommen nach dräi Avis complémentaires, ee vun der Chambre de Commerce de 5. September, ee vum Syvicol nach eng Kéier den 1. Oktober an ee vum Conseil d'État den 18. November.

An der Ëmweltkommissioun ass de Projet de 26. November behandelt ginn an do gouf ech och zum Rapporteur ernannt. De Rapport ass dunn den 10. Dezember an der Kommissioun ugeholl ginn.

Wourëm geet et elo an dësem Projet de loi? D'Zil vum Projet ass kloer: d'Gesetz vum 1962 ze aktualiséieren, fir dass de SEBES modern a kloer gereegelt ass – a mat neie strateegesche Missiounen.

Éischtens gétt d'Gouvernance ugepasst. E wichtege Punkt ass, dass d'Paritéit vun de Stëmmen an dësem Syndicat mixte tëschent Staat a Gemengen hiergestallt gétt, an zwar fir all d'Decisionen am Komitee. Dofir gétt d'Representatioun vum Staat op néng Delegéiert festgeluecht, mat enger Opdeelung iwwert déi verschidde Ministère. De Verrieder vum Agrarministère behält eng consultativ Stëmm an d'Presidence